

Markó Béla

Mai magyar

Ezt már kérdeztem többször is:
mi a haza? A haza nincs. Csak lesz.
Legalábbis ebben reménykedünk.
Hiú remény. A haza ugyanis egy
igekötő. Merre indultál? Haza.
Sötétedés előtt még hazaérsz?
Haza. Főnév is persze, amolyan
pótlék valamire, amit nem tudunk
másképpen kifejezni. Nincs rá
szavunk. Csupán ez a jobb híján
főnévvé előléptetett igekötő. Mint
például az a szó is, hogy vissza.
Egy asztalterítőnek vagy blúznak a
visszája. Vissza? Haza? Képzeld el,
hogy megszólítjuk ezt a botcsinálta
főnevet, amelyben egyébként valóban
ott rejtőzik egy másik főnév, a ház.
Szóval megpróbálhatjuk főnévként
használni. Meg is személyesíthetjük.
Így valahogy: ne hagyj el, haza!
Várj meg, haza! Vagy félreérthetően,
mivel egyetlen vessző a különbség:
gyere, haza! Hova, kérdezhetné a haza,
ha valóban itt lenne. Máshol van.
A haza csak egy irány. Hogy arra kell
menni. Értelmet ad a haladásnak. Haza
és haladás. Ha jó irányba haladunk,
talán hazaérünk. Hogyha nem, akkor

távolodunk. Mennyit küszködnek
a költők a hazával. Aztán kiderül,
hogy csak igekötő. Ilyen a magyar
grammatika. Hazaérsz végre sok-sok
kitérés, megállás, nekifutás után.
Majd rájössz, hogy ahova érkeztél,
nem az. Nem haza. Hogy miért?
Mert nem így hívják. Otthon. Ez a
neve. Egy ház, egy udvar, egy kert.
Meg természetesen néhány ember,
akiket szeretsz. És a legfurcsább,
hogy úgy érzed, ez így rendben van.
Ha otthon vagy, nem mehetsz haza.
Az sem segít, ha mostantól fogva
nem azt mondod, hogy itthon vagy,
hanem kissé régiesen, hogy idehaza.
Eredetileg csak irány ez is, ide vagy oda.
Nem csempézheted vissza, ami nincs.
Elfelejtethsz egy szót. Nem lesz rá
szükséged, és nem is fogod azt gondolni,
hogy megfosztottak valamitől. Pedig
igen. De kijátszottad őket. Nyelvi
kérdés csupán. Nincs még egy nyelv,
amelyen annyiszor kimondanák a szót,
hogy haza. Hazakíváncozunk szüntelen.
Hazamegyünk nap mint nap. Miközben
nincs is hazánk. Erről szól az életünk.